

Rozlišování savců podle zubních vzorců

Vačnatí 5134-5/4134 (až 52)

Placentálové: 3143-3143 (44)

Zubní vzorce savců podle jednotlivých řádů třídy savců

Hmyzožravci

špičáky menší než řezáky

bělozubka

3 1 1 3 (28)

2 0 1 3

rejsec 30

3123/1113

rejsek 32

3133/2013

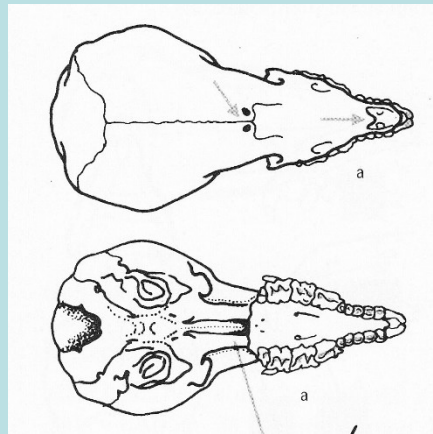
ježek 36

3133/2123

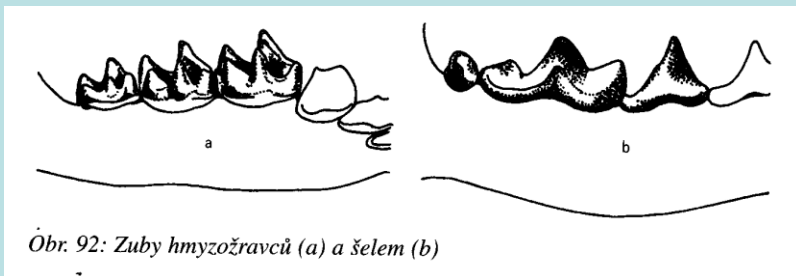
krtek

3 1 4 3 (44)

3 1 4 3

Stoličky hrbolkaté až hrotité

Óbr. 92: Zuby hmyzožravců (a) a šelem (b)

Rejskovití – jařmové oblouky chybí
Krtek – jařmové oblouky tyčinkovité
Ježci – jařmové oblouky normální

Letouni

Mezera mezi řezáky v horní čelisti

Vrápenci – nosní část nápadně zvětšená (výduť),
2 páry řezáků v dolní čel.

(1) 1 2 3 (32)
2 1 3 3

Netopýři – 3 páry řezáků v dolní čelisti

Eptesicus, Vespertilio

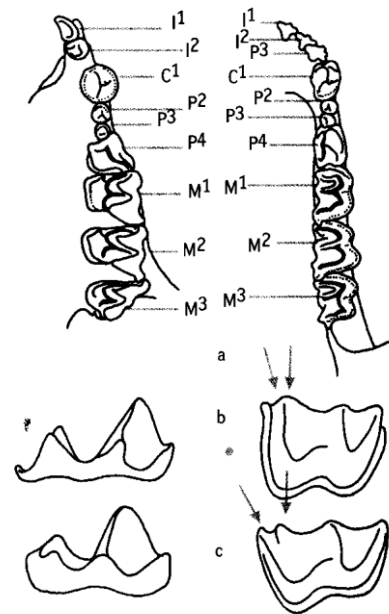
2 1 1 3 (32)
3 1 2 3

Barbastella, Pipistrellus, Nyctalus 34
2123/3123

Plecotus 36

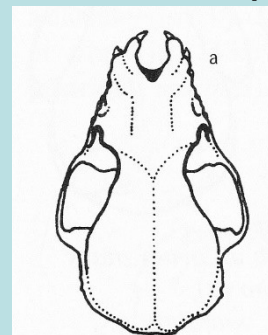
Miniopterus, Myotis

2 1 3 3 (38)
3 1 3 3

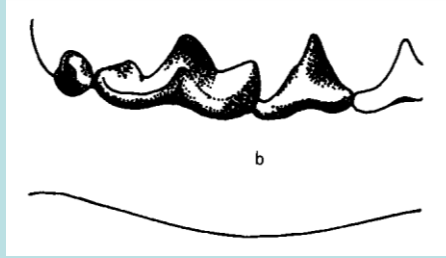
Obr. 99: Zuby netopýřů.
a – uspořádání a označení zubů v horní a dolní čelisti,
b – myotodontní typ stoličky,
c – nyktalodontní typ stoličky.

lebka netopýra velkého

Šelmy

špičáky větší než řezáky

rys

3 1 2 1 (28)

3 1 2 1

kočka (30)

3 1 3 1 / 3 1 2 1

tchoř (34)

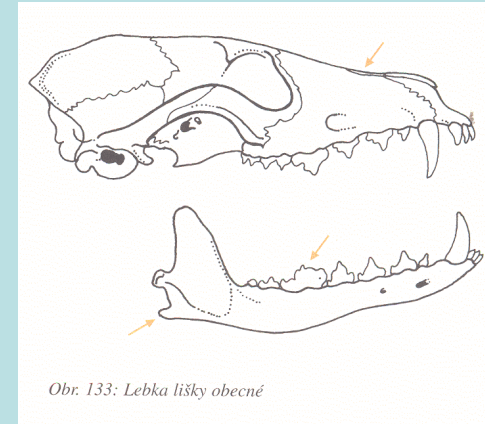
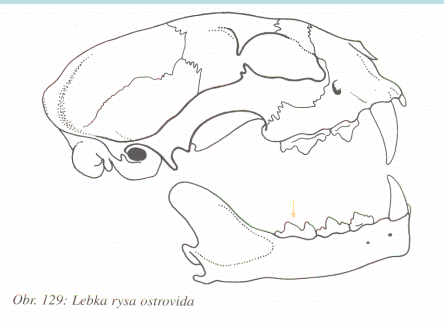
3 1 3 1 / 3 1 3 2

vydra(36), jezevec(36-38)

3 1 4 1

3 1 3- 2

kuna (38)

pes, liška

3 1 4 2 (42)

3 1 4 3

Stoličky s tupě hrboľkatým povrchem (hřebenité),
první nápadně velká – **trhák** (čtyři trháky tvoří vždy poslední horní třenák
a první dolní stolička na každé straně)

Vydra: plošší lebka s nízkým sagitálním hřebenem

Jezevec: protáhlejší lebka s vysokým sagitálem

Hlodavci

Neúplný chrup – 1 pár řezáků v horní čelisti, velká diastema

(myši a hraboši: **1003-1003** [16]). Standard: 22

Odchytky od standardu:

myšivka (18)

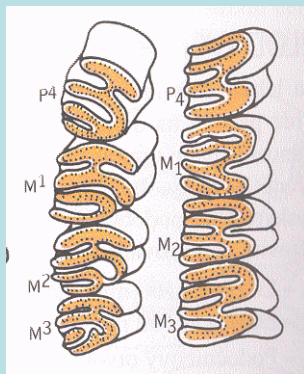
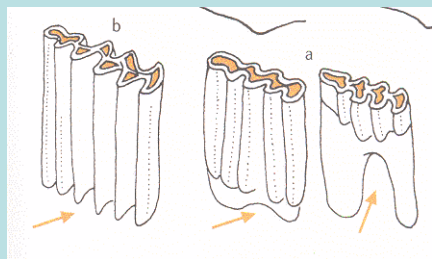
1013/1003

bobr, nutrie, plchové (20)

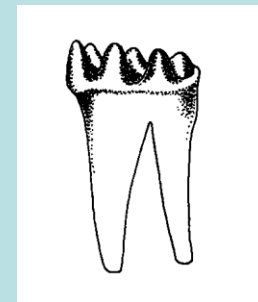
1013/1013

veverka (22)

1023/1013

Hraboši – hypsodontní stoličky
(vysoké korunky, bez kořenů)

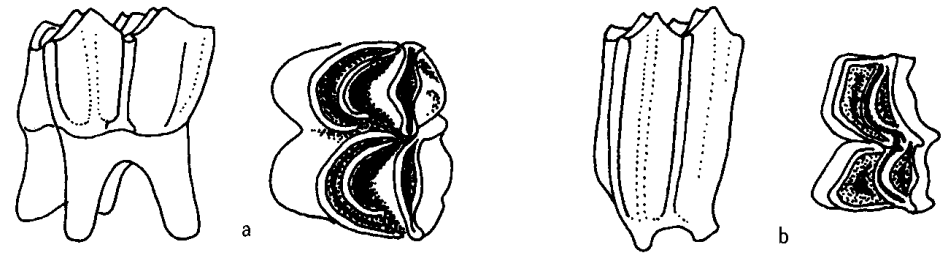

(křeček), myši, krysy – brachyodontní stoličky
(nízké korunky, kořeny)

Sudokopytníci

S. přežvýkaví

Horní čelist bez řezáků

Obr. 146: Chrup (stoličky) přežvýkavců: jelenovití (a), turovití (b)

Jelen	srnec
<u>0 1 3 3</u> (34)	<u>0 0 3 3</u> (32)
3 1 3 3	3 1 3 3

Jelenovití – základy korunek stoliček zvenku viditelné, boční hrany nedosahují k okraji alveol

Turovití – vysoké korunky stoliček s žebrováním, základy ukryté v alveolách

S. nepřežvýkaví

Horní čelist s řezáky, někdy malá diastema, trojhranné špičáky ven

prase
<u>3 1 4 3</u> (44)
3 1 4 3

Bunodontní stoličky – hrboľkovité korunky

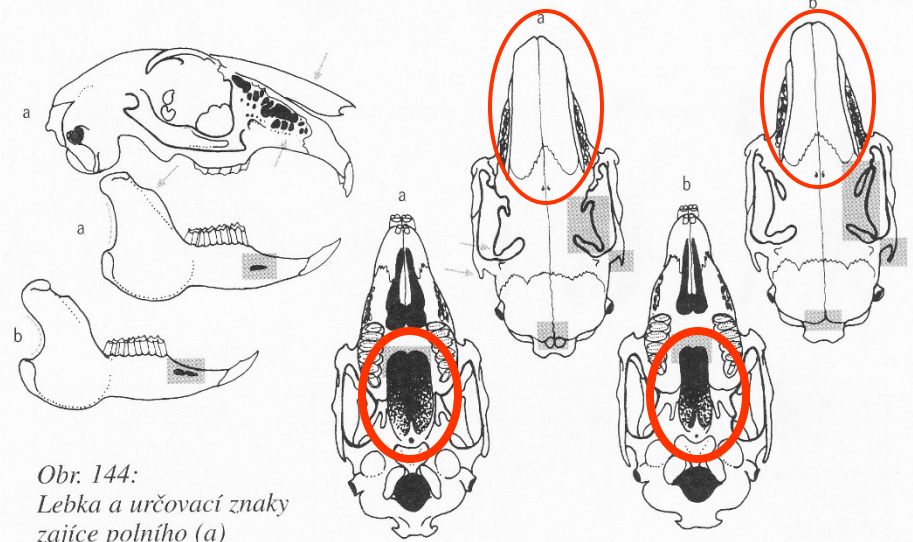
Zajíci

Horní čelist
se dvěma páry řezáků,
podélná rýha v 1. páru, velká diastema

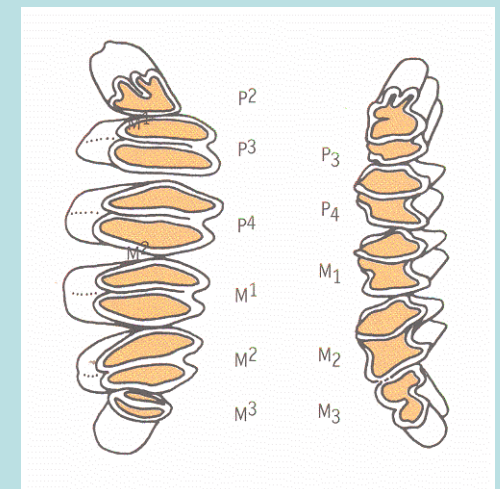
zajíc, králík

$\frac{2\ 0\ 3\ 3}{1\ 0\ 2\ 3}$ (28)

Příčně lištovitý povrch M a P

Obr. 144:
Lebka a určovací znaky
zajíce polního (a)
a králíka divokého (b)

Lichokopytníci

Nosorožci 24 – 34

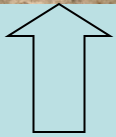
Koně 36 – 44

Tapíři 44

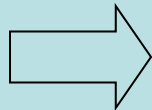
3 0-1 3-4 3
3 0-1 3-4 3

Nález

Výsledek

Úkol (samostatná práce):

**- rozlišit a poznat typy předložených zubů,
případně jejich nositele**

(alespoň rody)

- zaznamenat pro následnou kontrolu

Seznam předložených zubů

1	řezák	prase
2	špičák	prase
3	stolička	prase (bunodontní M)
4	řezák	tur
5	stolička	tur (žebrov. M)
6	řezák	zajíc
7	řezák	potkan
8	stolička	zajíc (lišť. M)
9	stolička	potkan (brachyodont. M)
10	řezák	kočka
11	řezák	pes
12	špičák	kočka
13	špičák	pes
14	stolička	kočka (hřeben. M)
15	stolička	pes (hřeben. M)

Pachatel:

Rozlišování zubů

Poznej typy předložených zubů, případně jejich nositele (alespoň rody)

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....
5. ....

Rozlišování savců podle zubního vzorce

6. ....
7. ....
8. ....
9. ....
10. ....